

6. ΟΧΗΜΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΤΟ ΙΣΛΑΜ

Όλοι συμφωνούν ότι είναι ήπιο το Ισλάμ που ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν επανέφερε στην Τουρκία από την αυγή του 21ου αιώνα μετά αλλεπάλληλες εκλογικές νίκες. Ωστόσο, κρίσιμες πρωτοβουλίες του εφέτος, με αποκορύφωμα την κατάρριψη του ρωσικού «Σουχούϊ», πυκνώνουν τα ερωτήματα στη Δύση. Μήπως ο Ερντογάν δεν θέλει να γίνει απλώς νέος Κεμάλ αλλά ένας ένδοξος Σουλτάνος; Πόσο ήπιο είναι το Ισλάμ του όταν συμμαχεί υπόγεια με το γειτονικό του Ισλαμικό Κράτος; Πάει να εμπλέξει το ΝΑΤΟ για να πάρει από τη Ρωσία την ρεβάνς των Οθωμανών;

Σε κάθε περίπτωση τα τελευταία δώδεκα χρόνια ο Ερντογάν ασκεί γεωπολιτική στρατηγική με όχημα το Ισλάμ. Δεν έκρυψε ποτέ ότι θεωρεί Επαρχίες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, τώρα αυτοδιοικούμενες απλώς, όσα Κράτη προέκυψαν από τη διάλυσή της στα Βαλκάνια, στη Μέση Ανατολή και στη Βόρειο Αφρική. Πρότεινε ήδη στις αραβικές χώρες την Κοινή Αγορά του Ισλάμ.

Στα Βαλκάνια ασκεί επιτυχώς τον Νεο-Οθωμανισμό. Τον περιέγραψε ο καθηγητής Αχμέτ Νταβούτογλου, τότε Υπουργός Εξωτερικών και ήδη Πρωθυπουργός:¹

«Οι τουρκικές και μουσουλμανικές μειονότητες σε Βουλγαρία, Ελλάδα, Μακεδονία, Σαντζάκ, Κοσσυφοπέδιο, Βοσνία και Ρουμανία αποτελούν σημαντικά στοιχεία της βαλκανικής πολιτικής της Τουρκίας. Η ζώνη, που εξικνείται από Μπίχατς, Βοσνία, Σαντζάκ, Κοσσυφοπέδιο, Αλβανία, Μακεδονία, Κίτριτζαλι Βουλγαρίας, Δυτική Θράκη, καταλήγει στην Ανατολική Θράκη, έχει τον χαρακτήρα ζωτικής αρτηρίας για τη γεωπολιτική της Τουρκίας».

Ο συνολικός πληθυσμός και η αναλογία Μουσουλμάνων ανά βαλκανική χώρα έχει ως εξής: *Αλβανία*: πληθυσμός 3.100.000 Μουσουλμάνοι 75%, *Βουλγαρία*: πληθυσμός 7.038.000, Μουσουλμάνοι 12,5% - οι Τούρκοι 8%. *Βοσνία*: πληθυσμός 3.880.000, Μουσουλμάνοι 48%. *Κοσσυφοπέδιο*: πληθυσμός 1.836. 529, Μουσουλμάνοι 95%. *Μαυροβούνιο*: πληθυσμός 657.394, Μουσουλμάνοι 17,7%. *Σερβία*: πληθυσμός 7.310.555, Μουσουλμάνοι 3,2% (στην πραγματικότητα διπλάσιοι) Σέρβοι 83%. *Σκόπια*: πληθυσμός 2.082.000, Μουσουλμάνοι 32%.

Οι Μουσουλμάνοι παρουσιάζουν τριπλάσιο δείκτη γεννήσεων σε σύγκριση με τους Χριστιανούς. Ο πληθυσμός της Τουρκίας εγγίζει τα 72 εκατομμύρια με υψηλό δείκτη γεννητικότητας και μέσο όρο ηλικίας τα 29 έτη.

Η Τουρκία έχει συνάψει διμερείς συμφωνίες στρατιωτικής συνεργασίας με Σκόπια, Βουλγαρία και Αλβανία. Στην Αλβανία έχει επενδύσει 2,7 δις δολάρια σε 296 επιχειρήσεις και διαθέτει ναύσταθμο στον Αυλώνα. Ο Ερντογάν επισκέπτεται συχνά τις βαλκανικές «επαρχίες του» και δεν κρύβει τις προθέσεις του. Ενδεικτικά:

- 30 Σεπτεμβρίου 2011. Κάνει ναμάζι στο οθωμανικό Ζωγραφιστό Τζαμί στο αλβανοκρατούμενο Τέτοβο και διακηρύσσει στα πλήθη των πιστών: *«Δεν μπορούμε να σας ξεχάσουμε όσο ανάμεσά σας βρίσκονται εγγόνια της οθωμανικής κληρονομιάς. Αδέλφια μας ζουν στη Βοσνία, στην Πρίστινα, στο Πρίζρεν, στα Σκόπια, στο Μοναστήρι, στο Τέτοβο».*
- 11 Ιανουαρίου του 2014 στην Πρισρένη, λίκνο της Μεγάλης Αλβανίας, τον υποδέχονται οι Πρωθυπουργοί της Αλβανίας και του Κοσόβου. Ενώπιόν τους διακηρύσσει: *«Το Κόσοβο είναι Τουρκία και η Τουρκία Κόσοβο».*
- 13 Μαΐου 2015 στα Τίρανα θεμελιώνει και χρηματοδοτεί με 30 εκατομμύρια ευρώ το μεγαλύτερο στα Βαλκάνια τζαμί και εγκαινιάζει άλλο στο οθωμανικό φρούριο Πρέζε. *«Είναι το σύμβολο της κοινής κληρονομιάς μας»*, δηλώνει.

¹ Αχμέτ Νταβούτογλου, *Το Στρατηγικό βάθος*, εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα 2010, σελ. 200, 407.

Αυτήν την «οθωμανική κληρονομιά» αποκαθιστά μεθοδικά. Ενδεικτικά:

1. Τον Σεπτέμβριο 2010 διεθνές επιστημονικό συμπόσιο οθωμανολόγων από 30 περίπου κράτη στο Πανεπιστήμιο του Μπίλετικ της Τουρκίας. Ο πρότανης του δήλωσε: «Όλοι οι οθωμανολόγοι συμμερίζονται την άποψη ότι οι δυτικοί ιστορικοί υπήρξαν μεροληπτικοί και παρερμήνευσαν την Οθωμανική Ιστορία. Αλλά οι μελέτες δείχνουν ότι αυτό δεν είναι αλήθεια. Φέρνοντας σε επαφή επιστήμονες από πολλές χώρες, θέλουμε να κάνουμε τα βήματα για να ξαναγραφεί η Οθωμανική Ιστορία».
2. 2^{ov} Τον Απρίλιο 2012 το υπουργείο Εξωτερικών οργάνωσε στην Άγκυρα Διεθνή Δημερίδα για τα Βαλκάνια. Αποκαλυπτικά τα θέματά της: *Η τουρκική πολιτική στα Βαλκάνια. Η οικονομική συνεργασία της Τουρκίας με τα Βαλκάνια. Ήρεμη δύναμη στα Βαλκάνια: οι περιπτώσεις Βουλγαρίας, Σερβίας και Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Πίσω από την υψηλή πολιτική: ταυτότητα, κοινωνία και προοπτικές αλλαγών στα Βαλκάνια.*
3. Τον Νοέμβριο 2011 ο ισχυρός μουσουλμανικός τηλεοπτικός σταθμός Al Jazeera Balkans εγκαταστάθηκε στο Σεράγεβο της Βοσνίας. Εκπέμπει στη σερβο-κροατική και στην αγγλική. Διακηρυγμένος στόχος του: κάθε βαλκανική πρωτεύουσα και σταθμός με κέντρο την Κωνσταντινούπολη.
4. Εκατό τουρκικές σαπουνόπερες, σε τρία μόνον χρόνια, διαδίδουν σ' όλα τα Βαλκάνια μια μοντέρνα σφριγηλή τουρκική κοινωνία, πιστή στο Ισλάμ και μια φιλάνθρωπη, ανεκτική Οθωμανική Αυτοκρατορία. Ελάχιστο τίμημα της προβολής. Αλλά αντίτιμο να μεταδίδεται μόνον στην τουρκική γλώσσα. Μαζική κατ' οίκον διδασκαλία δωρεάν. Το αυστριακό περιοδικό Der Standard σημείωσε τον Ιανουάριο 2011: «Οι τουρκικές σαπουνόπερες κατακτούν τα Βαλκάνια και αλλάζουν στα βαλκανικά έθνη την αρνητική εικόνα για τους Τούρκους. Είναι πλέον εργαλείο της γεωπολιτικής του νεο-οθωμανιστή Αχμέτ Νταβούτογλου».

Στη Βουλγαρία, πύλη του Οθωμανικού Διαδρόμου, οι Μουσουλμάνοι υπερβαίνουν το 12% του πληθυσμού της. Οι 750.000 είναι Τούρκοι και σχηματίζουν Τρίγωνο με την μουσουλμανική μειονότητα της ελληνικής Δυτικής Θράκης και με τον ογκώδη πληθυσμό της τουρκικής Ανατολικής Θράκης. Το κόμμα της τουρκικής μειονότητας εκλέγεται σταθερά τρίτο και μέχρι το 2013 συγκυβερνούσε μόνιμα.

Κατέστησε ορμητήριό του στα Βαλκάνια το Κράτος των Σκοπίων. Η τουρκική TAV Airports Holding εκμεταλλεύεται τα δύο μοναδικά αεροδρόμια στην πρωτεύουσα και στην Αχρίδα και τον Εμπορευματικό Αερολιμένα του Στιπ. Το 2011 η τουρκική Τράπεζα Χαλκ εξαγόρασε την Εξαγωγική και Πιστωτική Τράπεζα των Σκοπίων. Τεχνικές εταιρείες της Τουρκίας κατασκευάζουν τον αυτοκινητόδρομο Πρίστινα-Σκόπια και γύρω από την πρωτεύουσα έκτισαν τους υψηλότερους στα Βαλκάνια ουρανοξύστες. Η Άγκυρα αναστηλώνει τα οθωμανικά τεμένη, εκπαιδεύει 88 γιατρούς και διοργανώνει διεθνή συνέδρια για το Ισλάμ στα Βαλκάνια και για τον Κεμάλ. Από το 2007 εορτάζεται η Ημέρα Διδασκαλίας της Τουρκικής και το 2011 θεμελιώνεται το Τουρκικό Θέατρο.

N. I. Μέρτζος

Υ.Γ. Πλήρη αναλυτικά στοιχεία σε 4 μονογραφίες της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών